

N:o 60.

Af herr **A. Pettersson** i Österhaninge m. fl., om *skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning i fråga om statsbidrag till enskilda bolag, bildade för försäkring mot mjeltbrandsskada.*

Sedan lång tid tillbaka har sjukdomen mjeltbrand varit mer eller mindre utbredd bland vårt lands husdjur. Trots de åtgärder, som i synnerhet under det senaste årtiondet vidtagits till sjukdomens hämmande och utrotande, finnes den dock ännu kvar. Förklaringen härtill torde man få söka i flere omständigheter. Dels torde orsaken härtill vara, att sjelfva mjeltbrandssmittämnet har förmågan att motstå yttre inflytelser i så hög grad, att det t. ex. vid platser, der mjeltbrandskadaver nedgräfts, under åratals bevisligen bibehållit sin livsverksamhet och föranlett förnyade utbrott och dels att nutidens lifliga kommunikationer bidraga att mer än förut sprida smittämnet. Derjemte finnas vissa trakter — s. k. mjeltbrandsdistrikt —, hvilka genom jordmånens beskaffenhet äro mer än andra utsatta för sjukdomen och der större svårigheter än eljest möta för densammas utrotande.

Att mjeltbranden under det sista årtiondet tilltagit i såväl omfång som styrka, visa nedanstående siffror, som äro hemtade ur medicinalstyrelsens berättelse öfver veterinärväsendet åren 1890—96.

	Mjeltbrand.		Mjeltbrandemfysem.	
	Antal		Antal	
	län.	fall.	län.	fall.
År 1890	15	81	6	36
» 1891	14	78	7	30
» 1892	12	82	6	12
» 1893	15	73	8	85
» 1894	15	64	5	36
» 1895	17	80	10	33
» 1896	17	121	9	41

Dessutom har sjukdom i epizootisk form med längre mellanrum förekommit på Gotland och Öland samt nu senast förlidet år i Vestergötland. Vid alla dessa tillfällen har den förorsakat djuregarne stora förluster, hvilka omfattat ej blott värdet af de döda djuren, utan äfven upphörd eller minskad mjölkinkomst samt aflyst betesmark.

Men icke blott den enskilde djuregaren drabbas af nyssnämnda förluster, utan äfven samhället löper fara, att sjukdomen sprides derigenom, att fruktan för dylika och ännu större förluster afhåller djuregaren från att anmäla misstänkta fall för att skydda sig mot befarade afspärningsåtgärder. I viss mån synes också dylika försummelser hafva bidragit till den mjeltbrandsepizooti, som förra året härjade i Vestergötland.

En ifrågasatt lindring uti de lagstadgade åtgärderna mot sjukdomen torde visserligen kunna ske och förslag derom lär för närvarande vara under utredning, men så mycket måste dock alltid kvarstå till skydd för vår husdjursafvel och till bevarande af vår export till utlandet, att djuregaren i alla fall icke kan undgå känbara förluster vid sjukdomens utbrott. Är han t. ex. bosatt i närheten af stad och har sin mjölkafsättning i densamma, får han nemligen ringa eller ingen hjälp derigenom, att förbudet mot försäljning af mjölk från mjeltbrandssmittad gård borttages. Hans kunder skulle otvifvelaktigt vägra att emottaga dylik mjölk, hvilket framgår deraf, att den redan nu gifna tillåtelsen att afyttra sådan, sedan den blifvit till föreskrifvet gradtal uppvärmd, af knappast någon blifvit begagnad.

Det torde därför vara alldeles uppenbart, att under sådana förhållanden något måste göras från det allmännas sida till förekommande af dylika förluster.

Hushållningssällskapens ombud hafva också i sådant syfte vid sitt sammanträde förra året beslutat anhålla, »det Kongl. Maj:t tacktes till en kommande riksdag framlägga förslag om bidrag af statsmedel till tackande, åtminstone delvis, af de förluster, som åsamkas egare af husdjur, till följd af mjeltbrand eller mjeltbrandsemfysem».

Att staten *uteslutande* skulle ersätta *alla* de med ett mjeltbrandsutbrott förenade förlusterna torde knappast vara tillrådligt, ty dels skulle det medföra allt för dryga utgifter för statskassan och dels bidroge det måhända till att en eller annan djuregare ej tillräckligt vinnlade sig om sjukdomens snara och kraftiga bekämpande.

Ett dylikt ersättande från statens sida är dessutom obehöfligt.

I Sverige har nemligen en ny gren af försäkringsväsendet börjat träda i verksamhet, i det bolag bildats för försäkring mot mjeltbrandskada. Ett sådant har sedan snart två år existerat inom Stockholms län och der omfattats med så lifligt intresse, att dess försäkringssumma lär öfverstiga en million kronor, och enligt oss meddelade upplysningar pågå förarbeten för dylika bolags bildande i Södermanland, Upland, Vestmanland, Vester- och Östergötland m. fl. landskap.

Med en låg premie (förlidet års premie var 0,09 % i »Försäkringsbolaget mot mjeltbrandskada i Stockholms län») kunna under vanliga förhållanden vid sporadisk yttring af sjukdomen resp. kreatursegare skydda sig mot förlust vid mjeltbrandsutbrott.

Om deremot sjukdomen af en eller annan anledning skulle antaga epizootisk karakter, kunde premiedebiteringen blifva rent af ruinerande för bolagets delegare, och det är just fruktan härför, som afhåller mången från att ingå i en dylik försäkringsanstalt.

Kunde denna risk bortfalla, skulle dessa anstalter till alla delar fylla sitt ändamål. Det torde därför kunna ifrågasättas, om ej statens understöd lämpligast borde tagas i anspråk för detta ändamål, likväl under förutsättning att bolagen äro grundade på ömsesidighetsprincipen och ej afse samlande af vinst.

Att närmare angifva de vilkor och förutsättningar, under hvilka detta understöd från statens sida bör inträda, torde utan föregående utredning ej vara möjligt, en utredning som ej kan begäras af enskilda motionärer.

Exempelvis vilja vi dock nämna, att nyssnämnda försäkringsbolag i Stockholms län upptager i sina stadgar den bestämmelsen, »att, om utdebiteringen något år skulle öfverstiga 40 öre per 100 kronors försäkringsvärde, reservfonden må anlitas till täckande af den öfverskjutande delen af årspremiens». Motivet härtill torde vara det, att en försäkringstagare, innan denna storlek af premien uppnås, anses utan synnerlig svårighet kunna erlægga densamma. Måhända skulle en dylik bestämmelse kunna tjena till utgångspunkt för uppgörande af de vilkor, under hvilka dylika försäkringsanstalter kunde komma i åtnjutande af statsunderstöd.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, få vi, vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Majt täcktes låta verkställa utredning, huruvida och i hvad mån staten skulle kunna lemna bidrag till enskilda bolag, bildade för försäkring mot mjeltbrandskada, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 27 januari 1900.

Aug. Pettersson.

Österhaninge.

Carl Sandquist.

G. F. Berndes.

Knut Almquist.

W. Lundin.

Fr. Pettersson.

Nils Olsson.
